

LIIITE 5

Suunnittelusihteeri Inka Kujalan ottaminen vakituiseen työsuhteeseen

Inka Kujala (os. Oksanen) on työskennellyt laitoksella toimivassa Tietotekniikan tutkimuslaitos HIIT:ssa määräaikaisissa työsuhteissa suunnittelusihteerinä 7.1.2002 alkaen. Hänen nykyinen työnsopimuksensa päättyy 31.12.2008. Suunnittelusihteerin työtehtävät HIIT:ssa ovat kuitenkin pysyväisluonteisia hallintotehtäviä.

HIIT:n johtosäännön mukaan otettaessa henkilöstöä työnsopimussuhteeseen toimitaan yliopiston sisäisen ohjeistuksen mukaisesti. Laitoksella päätöksen hallinto henkilöstön ottamisesta pysyvään työsuhteeseen tekee johtoryhmän esityksestä laitoksen johtaja.

Esitys laitoksen johtoryhmälle: Esitetään laitoksen johtajalle Inka Kujalan ottamista suunnittelusihteerin toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen 1.1.2009 alkaen.

Helsingissä 9.9.2008

Esko Ukkonen
tutkimusjohtaja, HIIT

Tiina Väisänen
toimistopäällikkö
puh. 19151390

Tietojenkäsittelytieteen laitoksen tutkimuksen toimenpidesuunnitelma 2007-2009

Tässä asiakirjassa kuvataan toimenpiteitä, joilla tietojenkäsittelytieteen laitos toteuttaa vuodesta 2007 lukien sen tavoiteohjelmaan sisältyvää tutkimusstrategiaa, matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan tavoiteohjelmaa ja tutkimuksen ja tutkimuksen kehittämisen toimenpidesuunnitelmaa sekä yliopiston strategiaa. Toimenpiteissä on otettu huomioon myös yliopiston tieteellisen arvioinnin (2005) sekä kansallisen tieteenala-arvion (2007) tuottamat suositukset ja kommentit.

Edellä mainittuihin asiakirjoihin viitataan jatkossa seuraavasti:

- Laitoksen tavoiteohjelma: *Tietojenkäsittelytieteen laitoksen tavoiteohjelma strategiakaudelle 2007-2009*, http://www.cs.helsinki.fi/docs/tktl_tavoiteohjelma-07-09.pdf
- Tiedekunnan tutkimuksen toimenpidesuunnitelma: *Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan tutkimuksen ja tutkimuksen kehittämisen toimenpidesuunnitelma 2007-2009*
- Yliopiston strategia: *Helsingin yliopiston strategia 2007-2009*, <http://www.helsinki.fi/lyhyesti/strategia/strategia2007-2009.pdf>
- Tieteellinen arviointi: *Research Assessment Exercise 2005, Evaluation Reports, University of Helsinki*, http://www.helsinki.fi/research2005/english/raportit/EF_Computer_Science.pdf
- Tieteenala-arvio: *Computer Science Research in Finland 2000-2006. International Evaluation* (Suomen Akatemian julkaisu 8/07), <http://www.aka.fi/Tiedostot/Tiedostot/Julkaisut/8.07%20Computer%20Scienceverkko.pdf>
- HIIT SAB: *Helsinki Institute for Information Technology HIIT Review*, 26-28 May 2008, toim. R. Katz

Laitoksen tutkimusstrategian laatiminen

Tieteellinen arviointi: *[The department] needs to set its own research agenda.*

HIIT SAB: *Develop a strategic research plan for the next ten years of [HIIT's] existence.*

Tieteellinen arviointi: *Though it is also a strength, we feel that the most serious weakness of the Department is the fact that it is overly specialised in one direction, data analysis. The current specialisation areas chosen for the Department are fine, but from the perspective of the discipline, it might be wise to strengthen research in other core areas.*

Tieteellinen arviointi: *Data analysis research is doing well in the Department and should continue. However, in the panel's view, instead of a constant search for new applications, the group should try to establish focal areas. [...] The distributed systems activities are difficult to evaluate; they would undoubtedly benefit from a more systematic approach.*

Laitoksen tavoiteohjelma: *Tutkimuksen uudet painopisteavaukset keskittyvät sellaisiin aiheisiin, jotka vastaavat tietoyhteiskunnan tarpeisiin, nousevat laitoksen nykyisten painopistealueiden pohjalta ja tukevat niitä sekä toisiaan. Samalla nykyisiä painopistealueita kehitetään edelleen.*

Toimenpiteet:

1. Laitoksen tavoiteohjelman tutkimusstrategiaa terävöitetään.

Toteutus: keväällä 2007 hyväksytty tavoiteohjelma vuosille 2007-9 sisältää selkeän strategian

Tietojenkäsittelytieteen laitos
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

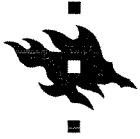
PL 68 (Gustaf Hällströmin katu 2b), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelin (09) 1911, faksi (09) 1915 1120, www.cs.helsinki.fi

Institutionen för datavetenskap
Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

PB 68 (Gustaf Hällströms gata 2b), FI-00014 Helsingfors universitet
Telefon +358 9 1911, fax +358 9 1915 1120, www.cs.helsinki.fi/sv

Department of Computer Science
Faculty of Science

P.O. Box 68 (Gustaf Hällströmin katu 2b), FI-00014 University of Helsinki
Telephone +358 9 19111, fax +358 9 1915 1120, www.cs.helsinki.fi/en

tutkimusaloista: Laitoksen ylläpidettäviksi vahvuuksiksi todetaan *data-analyysin ja liikkuvan tietojenkäsittelyn* painopisteet, uusiksi painopisteavauksiksi määritellään *palvelujen yhteistoiminta, (empiirinen) ohjelmistotutkimus ja läsnä-äly*.

2. **Laitoksen tutkimusryhmärakenne ja vastuulliset johtajat tunnustetaan**
Toteutus: tehdään talven 2008-9 aikana.
3. **Laitoksen tutkimusryhmät laativat omat tutkimusstrategiat.**
Toteutus: osalla ryhmistä on tutkimusstrategia, loput laativat viimeistään kevään 2009 aikana. Ryhmien strategioita käytetään apuna laitoksen tutkimusstrategian uudistamisessa vuosiksi 2010-12. Ryhmien strategiat uudistetaan vähintään kolmen vuoden välein.
4. **HIITille luodaan strategia.**
Toteutus: HIITin uusi johtosääntö on vahvistettu 2008. Uusi johtaja valitaan syksyllä 2008 ja strategia suunnitellaan uuden johtajan johdolla.

Laitoksen panostus strategiaan painopisteisiin

Laitoksen tavoiteohjelma: *Perustavoite on säilyttää tämä [tieteellisessä arvioinnissa todettu] korkea taso tutkimuksen painopistealueilla ja resurssien salliessa laajentaa tutkimusta uusilla painopisteavauksilla. Evaluoinnin arvosanan tuottama lisärahoitus pyritään ohjaamaan näiden painopistealueiden ja -avausten kehittämiseen.*

Tieteellinen arvoitus: *The quality of research in software engineering should clearly be improved.*

Toimenpiteet:

5. **Suunnataan virkoja tavoiteohjelman mukaisiin painopisteisiin ja avauksiin.**
Toteutus: (1) Ohjelmistojen laatuun (painopiste "ohjelmistotutkimus") on suunnattu professori, täyttöprosessi kesken, nimitysesitys vuodenvaihteen 2008-9 tienoilla; (2) kaksi professorin virkaa on suunnattu liikkuvaan tietojenkäsittelyyn, palvelujen yhteistoimintaan ja läsnä-älyyn ja avattu hakuun 25.8.2008; (3) tietojenkäsittelytieteen sekä matematiikan ja tilastotieteen laitoksilla on yhteinen yhteinen 5-vuotinen poolivirka data-analyysissä (Aapo Hyvärinen, 2008-13); (4) Älykkäisiin järjestelmiin suunnataan yliopistonlehtoraatti (painopiste "data-analyysi"), avataan henkilöstösuunnitelman mukaan haettavaksi syksyllä 2008; (5) laitokselle perustettu kaksi 5-vuotista yliopistotutkijan virkaa, jotka kohdennettu algoritmeihin ja koneoppimiseen (painopiste "data-analyysi") sekä ohjelmistojärjestelmiin (painopisteavaus "ohjelmistotutkimus"), täyttöprosessi kesken, nimitykset todennäköisesti 15.9.2008); (6) kaksi tohtorikoulutettavan virkaa suunnattu väliaikaisesti hajautettuihin järjestelmiin ja tietoliikenteeseen (painopisteet "liikkuva tietojenkäsittely" ja "läsnä-äly") ja ohjelmistojärjestelmiin (painopiste "ohjelmistotutkimus"), nimitykset tehty keväällä 2008.

Virkarakenne

Tieteellinen arvoitus: *there are far too few professors for the tasks of carrying out research, setting directions, and establishing priorities for the Department.*

Toimenpiteet:

6. **Laitoksen henkilöstösuunnitelmassa professorien suhteellista osuutta kasvatetaan.**
Toteutus: henkilöstösuunnitelmaa on päivitetty tähän suuntaan lukuvuonna 2007-8. Henkilöstö- ja rahoitusrakenteen vuoksi virkamutokset tapahtuvat kuitenkin hitaasti.

Opetuksen ja hallinnon kuormittavuus

Tietellinen arviointi: *The research active staff is overly burdened by teaching duties, which imperils its ability to carry out research. This is to a large extent caused by the high number of master's theses which have to be supervised, in particular in Software Engineering.*

Toimenpiteet

7. **Perustetaan maisteriklinikka koordinoimaan ja tukemaan gradun tekoa.**
Toteutus: maisteriklinikka perustettiin loppukevästä 2007. Myös tutkintovaatimusten siirtymäajan päätyminen kesällä 2008 sekä 2000-luvulla laskeneet opiskelijamäärät vähentävät kuormitusta huomattavasti syksystä 2008 lukien.
8. **Perustetaan tutkimuskoordinaattorin virka laitoksen hallintoon.**
Toteutus: laitokselle nimitettiin vakinainen tutkimuskoordinaattori 1.8.2008 alkaen.
9. **Uudistetaan tutkinto- ja erikoistumislinjarakennetta vähentämään opetuksen kuormittavuutta ja edistämään pitkäjänteisempää töiden suunnittelua.**
Toteutus: laitoksen tutkintovaatimukset ja linjarakenne uudistettiin 1.8.2008 lukien: linjojen määrä karsittiin kolmeen, pakollisen opetuksen määrää vähennettiin.

Tohtorikoulutus

Tieteenala-arvio: *Higher priority should be given to improve the completion rates of doctoral students. The unit should consider developing a more systematic approach to supervision and appraisal, and may allocate more funding to support doctoral students.*

Helsingin yliopiston strategia: *Nuorten tutkijoiden uraa tuetaan tohtorin tutkinnon suorittamisaikana koulutuksen ja mentoroinnin avulla.*

Tiedekunnan tutkimuksen toimenpidesuunnitelma:

- Tiedekunnan laitokset arvioivat alansa tohtoritarvetta ja ottavat sen huomioon esittäessään jatko-opiskeluoikeuksia. Samalla laitokset varmistavat koulutus- ja ohjausresurssien riittävyyden. Laitokset ottavat koulutuksessa huomioon tohtoreiden työelämävalmiuksien parantamisen sekä tohtorikoulutettavien urasuunnittelun.
- Ennen kuin laitos esittää opiskelijan ottamista tohtorikoulutukseen, se kartoittaa tohtorikoulutettavaksi haluavan mahdollisesti tarvitsemat lisäopinnot. Täten tohtorin tutkinnolle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa tohtorikoulutuksen yleisissä puitteissa.
- Laitoksia pyydetään tarkistamaan, onko tarvetta perustaa jatkotutkintojen seurantaryhmiä. Seurantaryhmien tehtävänä olisi säännöllisesti valvoa ja seurata väitöskirjatyön etenemistä ja tehdä tarvittaessa suosituksia siitä tai jatkotutkintoa varten suoritettavista opinnoista.
- Tiedekunnan laitokset tarjoavat tohtorikoulutettaville mahdollisuuden mentorointiin.
- Tiedekunnan laitokset tarjoavat tohtorikoulutettaville mahdollisuuden osallistua yliopiston järjestämään ohjaaja- ja esimieskoulutukseen.

Toimenpiteet:

10. **Laitokselle perustetaan jatko-opintotoimikunta käsittelemään jatko-opintohakemukset, seuraamaan jatko-opintojen etenemistä ja ohjauksen laatua sekä käsittelemään poikkeustilanteet.**
Toteutus: johtoryhmä perusti toimikunnan keväällä 2008.
11. **Panostetaan jatko-opintojen suunnitelmallisuuteen.**
Toteutus: (1) Kesästä 2008 lukien jatko-opinto-oikeutta on haettu tiedekunnan uusien ohjeiden mukaan. Laitoksen ohjeissa korostetaan ohjaajan vastuuta jatko-opintojen aiheen muodostamisessa sekä tutkimussuunnitelman laatua ja realistisuutta. (2) Parhaille laitokselle

palkatuille jatko-opiskelijoille tehdään työsopimus jatko-opintosuunnitelman ajaksi sen hetkisen tiedossa olevan projektirahoituksen kestosta riippumatta. (3) Jatko-opintojen puolivälissä järjestetään tarkempi raportointi ja arviointi, jonka tavoitteena on jatko-opintosuunnitelman täsmentyminen. (4) Jatko-opinnot ja ohjaukset rekisteröidään laitoksen gradutietokantaa vastaavalla tavalla.

12. Kehitetään jatko-opiskelijoiden saamaa ohjausta ja muuta tukea

Toteutus: (1) Loppukeväästä 2008 lukien jokaiselle uudelle jatko-opiskelijalle nimitetään kaksi oman ryhmän ulkopuolista mentoria. (2) Jatkotutkintovaatimukseen lisättiin syksystä 2008 lukien pakollinen jatko-opintoseminaari, jossa käsitellään alan tieteellistä toimintaa sekä opiskelijoiden tutkimussuunnitelmia ja -ongelmia sekä tuloksia. Seminaari tarjoaa myös puitteen jatko-opiskelijoiden verkostoitumiselle ja vertaistuelle.

13. Tuetaan väitöskirjan viimeistelyä.

Toteutus: Keväästä 2008 lukien laitos on rahoittanut hakemuksesta muutamia väitöskirjan viimeistelijöitä.

Helsingin yliopiston strategia: *Yliopisto profiloituu erityisesti tutkimukseen ja tutkijankoulutukseen.*

Toimenpiteet:

14. Laitos vahvistaa rooliaan tutkijakouluissa ja edistää niiden verkostoitumista.

Toteutus: (1) Laitoksen ja Hecse-tutkijakoulun aloitteesta Suomeen perustettiin kansallinen tutkijakoulujen verkosto Figsit, joka aloitti toimintansa vuonna 2007. (2) Laitos on mukana uudessa Future Internet -tutkijakouluhakemuksessa. Laitoksen koordinoimat koulut Hecse ja Combi hakivat rahoitusta toiminnan jatkamiseen ja laajentamiseen 29.8.2008 päättyneessä haussa.

Kansainvälistyminen

Helsingin yliopiston strategian kehityskohde: *Tutkimuksen [ja opetuksen] kansainvälistäminen.*

Tieteellinen arviointi: *While internationalisation has improved, more can be done.*

Tieteenala-arvio: *The panel believes that the Department can enrich its fields of research by hiring new faculty not only from its own students but also by encouraging faculty members to take more frequent sabbaticals out of Finland. [...] Recruitment from abroad is an opportunity little utilised so far.*

Tiedekunnan tutkimuksen ja tutkimuksen kehittämisen toimenpidesuunnitelma:

- *Tiedekunnan laitokset lisäävät yhteistyötä muiden maiden yliopistojen, tutkimusorganisaatioiden ja tohtorikoulutusohjelmien kanssa järjestämällä yhteistä koulutusta ja muodostamalla yhteisiä tohtorikoulutusohjelmia, hyödyntäen erityisesti EU:n puiteohjelmien tarjoamia mahdollisuuksia.*
- *Tiedekunnan laitokset edistävät tohtorikoulutettavien kansainvälistä liikkuvuutta.*
- *Tiedekunnan ulkomaisten tohtorikoulutettavien osuus nostetaan 20 prosenttiin vuoteen 2012 mennessä.*

Toimenpiteet

15. Rekrytointia ulkomailta tehostetaan.

Toteutus: (1) Hajautettujen järjestelmien ja tietoliikenteen professuureista tiedotettiin kansainvälisesti (2008) erillisellä ilmoituksella. (2) Hecse-tutkijakoulun rekrytointikäytäntöä muutetaan vuodesta 2009 lukien helpottamaan kansainvälistä rekrytointia.

16. Virantäytöissä suositaan kansainvälistymistä

Toteutus: vuonna 2008 uusitun henkilöstöpolitiikan mukaan virkojen täytössä eduksi luetaan

määrätietoinen suunnitelma tutkimusvierailusta ulkomailla tai viimeaikainen ulkomailla oleskelu.

17. **Laitokselle perustetaan kansainvälistymisohjelma, josta voi hakea rahoitusta kansainväliseen toimintaan, myös henkilökunnan oleskeluun ulkomailla.**
Toteutus: ohjelma käynnistettiin toukokuussa 2008, kansainvälinen toiminta on lisääntynyt ja monipuolistunut.
18. **Tutkijakoulujen kansainvälisiä toimintoja kehitetään.**
Toteutus: (1) Hecse otti vuonna 2007 käyttöön matkastipendijärjestelmän, josta opiskelijat voivat hakea rahoitusta tieteellisiin kokouksiin ja vierailuihin. Tuloksena kansainvälinen aktiivisuus nousi huomattavasti vuodesta 2006. (2) Hecse haki vuonna 2007 Akatemialta rahoitusta yhteistoimintaan saksalaisen Konstanzin yliopiston vastaavan ohjelman kanssa. Rahoitusta ei myönnetty, ja sitä haettaneen uudestaan vuoden 2009 haussa.
19. **Laitoksen sapattijärjestelmää pidetään näkyvästi yllä.**
Toteutus: vuosittain kehityskeskusteluissa ja opetusohjelmasuunnittelussa.
20. **Ulkomaalaisten työhyvinvointia parannetaan.**
Toteutus: (1) Kaksikielisyttä (suomi, englanti) lisätään tutkijoille relevantissa materiaalissa ja tilaisuuksissa. Keväästä 2007 laitoksen sähköpostipolitiikka edellyttää, että kaikissa laitoksen sähköpostilistalle lähetetyissä viesteissä on vähintään tiivistelmä englanniksi. (2) Laitoksen ulkomaalaisia tuetaan kevästä 2008 lukien omatoimisessa verkostoitumisessa ja vertaistuksessa sekä suomen kieleen ja kulttuuriin perehtymisessä. (3) Laitoksen työhyvinvointiryhmän yhteyteen perustettiin vuonna 2007 ulkomaalaisten hyvinvointiryhmä.

Laitoksen sisäinen tutkimusyhteistyö

Tieteellinen arviointi: *Co-operation between the research groups seems to be at a quite low level.*

Toimenpiteet:

21. **Korostetaan tutkimuksen huippuyksikön (FDK/Algodan) sekä HIITin roolia tutkimusryhmiä yhdistävinä yksiköinä.**
Toteutuma: Algodan laajeni kattamaan useampia tutkimusryhmiä samalla, kun se sai huippuyksikköstatuksen vuosille 2008-13. HIIT organisoitui 2007 tutkimusohjelmiin, jotka yhdistävät eri ryhmiä.
22. **Laitoksella käynnistetään tutkimuskollokvio, jossa kullakin kerralla käsitellään yhteistä teemaa eri tutkimusryhmien näkökulmista.**
Toteutus: toteutettiin keväällä 2007
23. **HIITin eri tutkimusohjelmien ja -ryhmien työtä esitellään jatkuvassa, viikoittaisessa seminaarissa.**
Toteutus: käynnissä koko strategiakauden
24. **Sisäistä tutkimuksen verkkotiedotusta kehitetään**
Toteutus: laitoksen verkkolehteen, verkkosivuille tai sähköpostilistalle ryhdytään vuoden 2009 aikana systemaattisemmin kokoamaan ja julkaisemaan tietoa uusista tutkimushankkeista ja -tuloksista.

Yliopiston sisäinen yhteistyö

Tieteellinen arviointi: *[In interdisciplinary work,] more intensive co-operation and interaction with other departments, especially the mathematics and statistics department, would be helpful. [...] co-operation with the mathematics and statistics department should be intensified without further delay.*

Toimenpiteet:

25. Tietojenkäsittelytieteen sekä matematiikan ja tilastotieteen laitoksille perustetaan yhteinen professorin virka.

Toteutus: Aapo Hyvärinen sai data-analyysin 5-vuotisen pooliprofessorin 2008-2013, virka on laitoksen yhteinen.

Sektorien välinen yhteistyö

26. Bioinformatikkaan perustetaan yhteisprofessori jonkin muun laitoksen kanssa.

Toteutus: neuvottelut asiasta ovat käynnissä, esitys pyritään tekemään syksyn 2008 aikana.

Yhteiskunnallinen vuorovaikutus

Helsingin yliopiston strategia: *Yliopiston yhteiskunnallinen vuorovaikutus toteutuu tutkimuksessa ja opetuksessa sekä vastavuoroiseen kumppanuuteen perustuvassa yhteistyössä.*

Helsingin yliopiston strategia: *Yliopisto on mukana perustamassa osaamiskeskittymiä, joissa huippututkijat työskentelevät tiedon hyödyntäjien kanssa yhteistä infrastruktuuria käyttäen.*

Toimenpiteet:

27. Laitoksen professorit osallistuvat aktiivisesti strategisen huippuosaamisen keskittymien (SHOK) rakentamiseen ja toimintaan.

Toteutus: ICT SHOKissa Jukka Paakki (Tivit oy:n) hallituksen varajäsen, Jussi Kangasharju ja Lea Kutvonen keskeisissä rooleissa Future Internet -alueella. Laitoksen henkilöitä on mukana Terveys ja hyvinvointi -SHOKIn valmistelussa.

28. Laitos käynnistää alumnitoiminnan.

Toteutus: ainejärjestö TKO-älyn ja laitoksen alumnijärjestön perustava kokous on suunniteltu pidettäväksi 22.11.2008. Laitos kutsuu alumneja avointen ovien päivään syksyllä 2008 keskustelemaan alumnitoiminnasta.

Tiedottaminen ja näkyvyys

HIIT SAB: *Improve external communications and public relations to raise the visibility and the awareness of the Institutes in near-term.*

Toimenpiteet:

29. Tiedottamista ja näkyvyyttä parannetaan.

Toteutus: (1) HIITin www-sivut on uudistettu ja niitä päivitetään jatkuvasti, <http://www.hiit.fi>; (2) HIIT TV, <http://www.youtube.com/hiitv/>, luotiin 20.8.2008, se esittelee pieniä demoja HIITin tutkimustuloksista; (3) Visa Noronen palkattiin HIITin tiedottajaksi maaliskuussa 2008.

Tutkimuksen laadun seuranta ja kehittäminen

Tiedekunnan tutkimuksen toimenpidesuunnitelma: *Laitokset määrittävät tavoitteet korkeatasoisen tutkimuksen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ja laativat asian toteutuksen toimenpidesuunnitelmat. Niissä otetaan huomioon tutkimuksen arvioinnin suositukset.*

Toimenpiteet:

30. Laitoksella laaditaan tutkimuksen toimenpidesuunnitelma.

Toteutus: laitoksen tavoiteohjelma sekä tämä dokumentti.

Tiedekunnan tutkimuksen toimenpidesuunnitelma: *Tiedekunta seuraa tutkimuksen kehittymistä seuraavilla, tutkimuksen volyymin ja laadun seurantamittareilla [...]: Tutkimuksen tasosta ja tilasta raportoidaan vuosittain kunkin laitoksen vuosikertomuksessa, josta tulee ilmetä yllä kuvatut muuttujat. Tuloksia seurataan vuosittaisissa tiedekunnan ja laitosten välisissä tulosneuvotteluissa.*

Toimenpiteet:

31. Laitos raportoi kyseiset tiedot vuosiraportissaan ja tavoiteneuvotteluissa.

Toteutus: syksystä 2008 lähtien sitä mukaa, kun mittareihin tarvittavia tietoja on saatavilla.

kk 15/2008
15.9.2008
LIITE 7

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta - Tietojenkäsittelytieteen laitos

Jatkokoulutus

Toimintakäsikirja

[Luvun ylläpitovastuu: tutkimuskoordinaattori]

Sisällysluettelo

- 1 Jatko-opiskelun tavoitteet ja johtaminen
- 2 Jatko-opiskelijoiden valinta ja siihen liittyvät hallinnolliset käytännöt
 - 2.1 Mentorit
 - 2.2 Tutkimussuunnitelma
- 3 Ohjaus
- 4 Jatkokoulutuksen toteutus
 - 4.1 Jatko-opintoseminaari
- 5 Tutkijakoulut
- 6 Jatko-opintojen seuranta
- 7 Viimeistelykausi
- 8 Ohjeistus

Jatko-opiskelun tavoitteet ja johtaminen

Tietojenkäsittelytieteen jatko-opintojen tavoitteena on hankkia syvälinen perehtyneisyys johonkin tietojenkäsittelytieteen erikoisalaan ja saavuttaa siinä valmius luoda uutta tieteellistä tietoa. Jatko-opinnot aloitetaan normaalisti FM-tutkinnon pohjalta, usein pro gradu -tutkielman aihepiiristä. Suuri osa jatko-opiskelijoista kuuluu ns. tutkijakouluihin.

Laitoksen jatko-opintotoimikunta koordinoi jatko-opiskelua. Jatkokoulutuksen sisällöt suunnitellaan erikoistumislinjoilla sekä tutkijakouluissa; suurin osa jatkokoulutuskursseista on yhteisiä syventävien opintojen kanssa. Koulutuksen muu johtaminen on kuvattu osiossa Peruskoulutus.

Laitoksella toimii jatko-opintotoimikunta, jonka tehtävänä on valmistella jatko-opiskelijavalinta, käsitellä jatko-opintohakemukset, seurata jatko-opintojen etenemistä ja ohjauksen laatua sekä käsitellä mahdolliset poikkeustilanteet. Jatko-opintotoimikunta on myös vastuussa laitoksen jatko-opintoseminaarin järjestämisestä.

Toimikuntaan nimetään kolme jäsentä. Toimikunnan sihteerinä toimii laitoksen tutkimuskoordinaattori. Jatko-opintotoimikunnan jäsenet nimetään kolmevuotiskaudeksi samalla aikataululla kuin laitoksen johtoryhmä.

Jatko-opiskelijoiden valinta ja siihen liittyvät hallinnolliset käytännöt

Jatko-opiskelijaksi haluava opiskelija ottaa pääsääntöisesti ensin yhteyttä mahdolliseen ohjaajaan (tai ohjaajiin). Mikäli opiskelija ei ole varma, kuka laitoksella sopisi parhaiten ohjaajaksi, voi hän ottaa yhteyttä jatko-opintotoimikuntaan, joka ohjaa opiskelijan soveltuvalla ohjaajalle hakemuksen valmistelua varten. Jos löytyy ohjaaja, joka on valmis sitoutumaan opiskelijan ohjaamiseen, hän valmistelee opiskelijan kanssa yhdessä jatko-opintosuunnitelman.

Jatko-opintohakemukset toimitetaan laitoksen tutkimuskoordinaattorille paperilla ja sähköisesti. Toimikunta käsittelee hakemuksen ja toimittaa hyväksytyt hakemukset tiedekunnalle, joka päättää jatko-opinto-oikeuden

myöntämiseksi. Toimikunta voi myös palauttaa hakemuksen opiskelijalle ja ohjaajalle täydennettäväksi.

Jatko-opiskelijavalinnan kriteereinä voidaan tiedekunnan päätöksen mukaisesti käyttää perustutkinnon opintomenestystä, tutkimussuunnitelman ja jatko-opintosuunnitelman realistisuutta sekä ohjauksen saatavuutta.

Jatko-opinnot voi laitoksella aloittaa milloin tahansa, eli erityisiä hakuajoja ei ole. Jatko-opintotoimikunta kokoontuu tarvittaessa ja pyrkii käsittelemään kaikki saamansa hakemukset viikon kuluessa niiden jättämisestä.

Seuraavassa tietojenkäsittelytieteen laitoksen hakukäytännön omia piirteitä (mentorit, tutkimussuunnitelma). Laitoksen jatko-opintojen esittelysivulla annetaan käytännöllisiä ohjeita jatko-opinto-oikeuden hakemisesta ja jatko-opiskelusta.

Mentorit

Hakemuslomakkeeseen tulee mielellään kirjoittaa ehdotus kahdesta mentorista. Mentorien tehtävänä on tukea jatko-opintoja tapaamalla jatko-opiskelija vähintään kaksi kertaa vuodessa esim. posteriesittelyssä ja monipuolistamalla näkemystä väitöstyön sisällöstä, suunnasta ja merkityksestä. Mentorien roolina on rohkaista ja tukea jatko-opiskelijaa, ei arvioida tätä. Mentorit voivat olla laitoksen muista tutkimusryhmistä tai muista yliopistoista. Mikäli opiskelija on jonkin tutkijakoulun jäsen ja hänellä on mentorit tai vastaavat tutkijakoulun puolesta, käytetään samoja mentoreita.

Tutkimussuunnitelma

Tutkimussuunnitelman toivottu pituus laitoksella on 4-5 sivua. Tutkimussuunnitelmasta on käytävä ilmi vähintään seuraavat kohdat:

1. Tutkimusalueen nykyinen tilanne (state-of-the-art)
2. Suunniteltu tutkimus
3. Odotetut tutkimustulokset ja aikataulu, mukaanlukien arvioitu väittelyaika
4. Mahdollisimman konkreettiset tavoitteet kahden ensimmäisen vuoden osalta
5. Rahoitussuunnitelma
6. Lähdeviitteet

Esimerkkejä tutkimussuunnitelmista löytyy laitoksen jatko-opintosivuilta.

Ohjaus

Jokaisella jatko-opiskelijalla on nimetty vastuullinen ohjaaja, jonka kanssa tutkimussuunnitelma on laadittu, ja joka sitoutuu opiskelijan ohjaukseen. Laitoksen käytäntönä on nimetä kullekin jatko-opiskelijalle myös kaksi mentoria, jotka antavat lisätukea. Tiedekunnan mukaan jatko-opiskelijalla ja ohjaajalla on seuraavat oikeudet ja velvollisuudet (ks. [1]).

Jatko-opiskelijan oikeudet ja velvollisuudet:

- oikeus saada säännöllisesti ohjausta
- velvollisuus päivittää ja hyväksyttää laitoksella jatko-opintosuunnitelma vähintään kerran vuodessa
- velvollisuus raportoida tutkimuksen ja opintojen etenemisestä säännöllisesti
- velvollisuus ilmoittaa vastuulliselle ohjaajalleen mikäli jatko-opintojen suorittaminen viivästyy huomattavasti jatko-opintosuunnitelmaan merkitystä
- velvollisuus osallistua laitoksen toimintaan (opetus- tai laitostehtäviin) mikäli opiskelijalla on työpiste laitoksella, kuitenkin siten ettei jatko-opintojen eteneminen hidastu.

Vastuullisen ohjaajan oikeudet ja velvollisuudet:

- velvollisuus antaa säännöllisesti ohjausta sekä tutkimustyössä että opinnoissa
- velvollisuus seurata jatko-opiskelijan tutkimustyön ja opintojen etenemistä
- velvollisuus huolehtia jatko-opiskelijan ohjauksen jatkuvuudesta, mikäli vastuullinen ohjaaja ei virkavapauden tai jonkun muun syyn takia pysty itse jatkamaan ohjaussuhdetta
- oikeus irtisanoutua ohjaussuhteesta, mikäli jatko-opiskelija ei osaltaan täytä jatko-opintosuunnitelmassaan antamia sitoumuksia.

Lisäksi vastuullisen ohjaajan ja laitoksen velvollisuutena on tukea jatko-opiskelijan integroitumista tiedeyhteisöön.

Jatkokoulutuksen toteutus

Jatko-opinnot jakautuvat kurssiopintoihin sekä tieteellisen tutkimuksen toteutukseen ja raportointiin väitöskirjana (ja/tai lisensiaatintutkielmana). Jatko-opintoihin kuuluu oman aineen syventäviä opintoja, sivuaineopintoja ja mahdollisia tutkijanuraa tukevia opintoja kuten yliopistopedagogiikan kursseja. Laitoksen kurssit järjestetään Peruskoulutus-osion kuvaamalla tavalla, minkä lisäksi tutkijakoulut järjestävät omia kurssejaan.

Jatko-opintoseminaari

Jatko-opintotoimikunta on vastuussa laitoksen jatko-opiskelijoille tarkoitetun jatko-opiskelijaseminaarin järjestämisestä. Seminaari on pakollinen kaikille 1.8.2008 jälkeen aloittaneille jatko-opiskelijoille.

Yksi seminaarin keskeinen toimintamuoto on opiskelijoiden omat esitelmät. Erityisesti jokainen opiskelija pitää esitelmän omasta tutkimuksestaan kahden vuoden opiskelujen jälkeen. Esitelmässä opiskelija esittelee saavuttamiaan tutkimustuloksia sekä suunnitelman väitöskirjan loppuunsaattamisesta.

Lisätietoja seminaarista seminaarin kotisivulta.

Tutkijakoulut

Tutkijakoulut täydentävät laitoksen syventävien opintojen tarjontaa tutkijakoulutettaville suunnatuilla omilla kursseillaan. Lisäksi tutkijakoulut rahoittavat jatko-opintoja ja järjestävät jatko-opintojen ohjausta laitostason ohjauksen ohelle.

Laitos osallistuu neljän tutkijakoulun toimintaan:

- Hecse - Helsinki Graduate School in Computer Science and Engineering. Hecse on osa kansallista verkostoa Network of Finnish Graduate Schools in Information Technology (Figsit)
- ComBi - Graduate School in Computational Biology, Bioinformatics and Biometry
- KIT-tutkijakoulu - Kieliteknologiaverkoston tutkijakoulu
- Sose - Graduate School on Software Systems and Engineering

Edelläolevien lisäksi HIIT on mukana tutkijakouluissa:

- UCIT - Graduate School in User-Centered Information Technology
- GEBSI - Graduate School for Electronic Business and Software Industry

Tutkijakoulujen sivuilla kerrotaan jatko-opiskelijoiden valinnasta ja annetaan hakuohjeet. Lisäksi kerrotaan jatko-opintojen aloittamisesta, ohjauksesta ja seurannasta, väitöskirjan formaatista sekä valmistumisesta.

Jatko-opintojen seuranta

Jokainen jatko-opiskelija toimittaa jatko-opintotoimikunnalle raportin opintojensa edistymisestä vuosittain. Raporttiin sisältyvät päivitetty opintosuunnitelma ja tutkimussuunnitelma. Edistymisraportit toimitetaan jatko-opintotoimikunnan sihteerille sähköisesti.

Päivitetystä tutkimussuunnitelmasta tulee käydä ilmi lyhyesti siihen asti saavutetut tulokset sekä mahdollisimman yksityiskohtainen suunnitelma tutkimuksen seuraavista vaiheista. Kahden vuoden jatko-opintojen jälkeen tulee tutkimussuunnitelmassa olla mukana selkeä väitöskirjasuunnitelma, josta käy ilmi, miten ja millä aikataululla opiskelija aikoo saattaa väitöskirjansa valmiiksi.

Vuosittain opiskelija käy ohjaajansa ja mentoreidensa kanssa ohjaus- ja mentorikeskustelut. Ohjauskeskustelu voidaan yhdistää normaaliin vuosittaiseen kehityskeskusteluun.

Edistymisraportti voidaan laatia siten, että samaa raporttia voi käyttää niin laitokselle kuin tutkijakouluun raportoidessa.

Jatkokoulutukseen liittyy muodollinen etenemisen seuranta tiedekunnan ohjeistamalla tavalla: pitkään jatko-opiskelijana olleen opiskelijan on uudistettava jatko-opintosuunnitelmansa (haettava suunnitelmalle jatko-opintotoimikunnan hyväksyntä) ennen vuotuista opiskelijaksi ilmoittautumistaan.

Tutkimuskoordinaattori pitää yllä listaa laitoksen jatko-opiskelijoista, ohjaajista, aiheista ja aikataulusta.

Viimeistelykausi

Laitos voi hyvin perustellusta hakemuksesta ottaa jatko-opintojen loppuvaiheessa olevan opiskelijan lyhyeen toimintamenorahoitteeseen työsuhteeseen väitöskirjan viimeistelyä varten. Edellytyksenä on toimintamenorahojen riittävyys ja vakuuttava näyttö siitä, että väitöskirja valmistuu tänä aikana. Tämän kauden tarkoituksena on mahdollistaa täysipäiväinen keskittyminen väitöskirjan loppuun saattamiseksi ilman muita velvollisuuksia (esim. opetus, projektityöt). Viimeistelykautta haettaessa on väitöskirjan kokoonpanon oltava selvillä; toisin sanoen viimeistelykaudella ei rahoiteta uusien tutkimustulosten tekemistä vain pelkästään väitöskirjan viimeistelyä. Nippuväitöskirjojen osalta väitöskirjaan kuuluvien julkaisujen on pääsääntöisesti oltava hyväksytyjä, mutta viimeistelykausiin hakemukseen voidaan sisällyttää myös julkaistavaksi lähetettyjä käsikirjoituksia kuitenkin niin, että ne eivät muodosta merkittävää osaa väitöskirjan sisällöstä.

Hakemus viimeistelykaudesta toimitetaan laitoksen tutkimuskoordinaattorille sähköpostilla. Jatko-opintotoimikunta harkitsee jokaisen hakemuksen kohdalla tapauskohtaisesti viimeistelykauden tarpeen.

Ohjeistus

Tiedekunta ylläpitää ohjeita jatkotutkinto-opiskelusta. Laitoskohtainen ohjeistus on erikseen. Lisäksi erilliseen ohjesivuluonnokseen on koottu kattava paketti konkreettisia ohjeita jatko-opintojen aloittamisesta, niiden suorittamisesta ja tutkimuksen tekemisestä sekä valmistumisesta, väitöskirjan painamisesta väitöstilaisuuden ja karonkan järjestämiseen.

Haettu osoitteesta <http://qm.cs.helsinki.fi/wiki/index.php/Jatkokoulutus>

- Sivua on viimeksi muutettu 8. syyskuuta 2008 kello 12.55.
- Tämä sivu on näytetty 4273 kertaa.
- Tietosuojakäytäntö
- Tietoja Toimintakäsikirjasta
- Vastuuvapaus